

STUDII DE FRAZELOGIE COMPARATIVĂ ÎN LIMBILE ROMÂNĂ
ȘI SÂRBĂ. FRAZELOGISME SUBSTANTIVALE

Ioana Mariela BĂRBULESCU

This study deals with the noun phraseologisms (formed with a noun defining a part of the human body) in the Serbian and Romanian languages taking into account both the morphological and the syntactic aspects of these units. The comparative analysis of such set phrases has been made considering their structure, the grammar categories of the noun phraseologisms and their syntactical function in close correlation with their meaning which plays a very important role in their classification in different categories.

Key words: phraseology, noun phraseologism, structural pattern, morphological category, syntactical function

Frazeologismele substantivale¹ denumesc, la fel ca și substantivul, clase de obiecte, în sens larg:

- fenomene naturale și delimitări calendaristice, temporale: rom.: *soare cu dinți, cap de noapte, cap de an (de iarnă, de primăvară), gură de rai*, srb.: *vrapčje glave, glava meseca* (reg.), *glava (od) godine*;
- ocupații, profesii sau stare socială: rom.: *capul satului, talpa țării, cap încoronat*, srb.: *okrunjena (krunjena, krunisana) glava, cela glava*;
- însușiri sau defecte omenești, trăsături de comportament și de caracter: rom.: *gurile rele, capul răutăților, inimă largă, inimă de aur*, srb.: *svetlost u glavi, zli (pakosni, pogani) jezici*;
- stări sufletești: *inimă rea, bătaie de cap*;
- perioade ale vieții omului: *boț cu ochi*;
- ființe fantastice: *talpa iadului*;

¹ D. Nica analizează aceste construcții pe care le numește locuțiuni substantivale în articolul *Locuțiunile substantivale în limba română*, LR, 1963, nr.5, p. 514-526, însă introduce în această categorie și cuvinte compuse, precum *gură-cască, zgârie-brânză, pierde-vară*, construcții din diverse domenii cum ar fi cel sportiv: *jocul cu balonul rotund, sportul cu mănuși*, creații ale scriitorilor: *închinător al lui Allah* etc., care nu își pot găsi locul în cadrul frazeologiei așa cum o considerăm noi.

- părți ale corpului: *umărul obrazului* (sau rar, *al feței*);
- diverse alte noțiuni abstracte sau concrete: rom.: *floare la ureche, gura lumii, limbile lui Esop, tragere de inimă, strângere de inimă*, srb.: *Ezopov (ezopovski, ezopski) jezik, svračije noge, zub vremena, puna šaka brade*.

Analizând frazeologismele substantivale din limbile română și sârbă se observă că acestea au în componență (pe lângă substantivul denumind o parte a corpului omenesc) și un alt substantiv, adjectiv, numeral, legătura dintre aceste elemente făcându-se adesea printr-o prepoziție (în cazul românei aceasta putând fi simplă sau compusă).

După analizarea a peste 1750 de expresii frazeologice am identificat următoarele modele structurale pe care le-am clasificat în: subclase comune celor două limbi și subclase specifice limbii române, respectiv limbii sârbe.

Subclase comune celor două limbi:

1. subst. + subst. în G:

- rom.: *gura satului* (sau *mahalalei, lumii*), *capul răutăților, capul satului, capul mesei, capul familiei, umărul obrazului, urechea satului* (sau *a târgului*), *talpa casei, talpa iadului, talpa țării, fundul fundului*
srb.: *glava kuće* capul familiei, *zub vremena* amprenta timpului, *prst sudbine (providjenja)* voia sorții, jocul destinului, *glava (od) godine* începutul anului¹;

2. subst. + prep. + subst.:

- rom.: *bătăie de cap, cap de fag, cap de țară* (sau *de lume*)², *cap de noapte, inimă de aur, soare cu dinți, mână de fier, mâini de aur, floare la ureche, praf în ochi, aruncătură de ochi, ochi de vulpe, ochi de vultur, boț cu ochi, limbă de șarpe*
srb.: *vera na kolenu* cuvânt sau promisiune care se încalcă ușor, *kost od kosti* urmaș direct, *krov nad glavom* adăpost, acoperiș deasupra capului, *svetlost u glavi* inteligență, *čovjek (junak, momak) od oka* bărbat (flăcău) chipeș, frumos, *pepeo (pesak) u oči* praf în ochi, *rod po srce* oameni care au aceleași concepții, prieteni apropiați, *glava bez jezika* persoană inteligentă, care nu vorbește mult, *čovjek od obraza* persoană cu demnitate; om cinstit, *junak na jeziku* om lăudăros, fanfaron;

¹ În cazul acestui tip de frazeologisme, mai bine reprezentat în limba română decât în limba sârbă, se observă alăturarea unui substantiv în nominativ (singular sau plural) cu altul în genitiv (singular).

² De remarcat că, în construcția negativă *nu-i cap* (sau *capăt) de țară!*, sensul este 'nu-i nimic, n-are importanță, nu-i grav'.

3. subst. + adj./ adj. + subst.:

rom.: *cap sec, cap pătrat, cap încoronat, inimă dreaptă, inimă largă, inimă rea, os domnesc, mână forte, mână bună, gurile rele, gură nespălată, oase goale (sau os gol), nas subțire, obraz subțire,*

srb.: *okrunjena (krunjena, krunisana) glava cap încoronat, prazna (šuplja) glava prostânac, učena glava om educat, școlit, tvrda (debela) glava persoană încăpățânată, limitată, vrapčje glave fulgi mari de zăpadă, zla (pogana) usta persoană bârfitoare, cobe, zlatna usta persoană care vorbește frumos și convingător, magareća uha colțuri îndoite la cărți, čvrsta (gvozdena, željezna) ruka mână de fier, jaka ruka mână forte, severitate, milosnica ruka persoană darnică, milostivă, zlatne ruke îndemânare, iscusință, argusovske (Argusove) oči, budno oko atenție, vigilență, duhovne (umne, unutrašnje) oči inteligență, intelect, spirit, sokolovo oko ochi de vultur, privire foarte ageră, zlo oko (zle oči) ochi răi, ochi care deoache, pekarske noge picioare strâmbe, zli (pakosni, pogani) jezicigurile rele, Ezopov (ezopovski, ezopski) jezik limbaj alegoric, stare kosti persoană în vârstă, bătrână, tudja kost străin, tvrda kost problemă grea, prst božji voia sorții, pedeapsă, avertizare, Ahilova peta călcâiul lui Ahile, adamsko koleno al optulea născut într-o familie, om generos, nobil, šljivarsko koleno origine țărănească, usko grlo strangulare, gâtuire*

După cum se poate lesne observa această ultimă categorie este mai bine reprezentată în limba sârbă în comparație cu limba română. Expresiile frazeologice cuprinse în această categorie au aceleași elemente componente în ambele limbi: un substantiv și un adjectiv, singura diferență constând în topica specifică fiecărei limbi în parte. Astfel, în limba română ordinea va fi [substantiv + adjectiv] în timp ce în limba sârbă adjectivul precede substantivul. Excepție face în acest caz doar expresia srb.: *prst božji*.

De asemenea, subliniem faptul că în unele cazuri elementul adjectival din componența expresiei sârbești este un derivat obținut de la un substantiv propriu: *Ahilova peta, Evino koleno*. Pentru redarea aceluiași tip de sintagmă română folosește construcția subst. + art. hot. *lui* + subst. propriu: *călcâiul lui Ahile* pentru determinantul nume de bărbat și subst. + subst. propriu în G. pentru determinantul nume de femeie: *cutia Pandorei*.

Considerăm că o variantă a acestei subclase o poate constitui structura: (*a fi* sau *a deveni*) + subst. + adj. + pron. (în limba sârbă adj. + subst. după cum am arătat mai sus): rom.: (*a fi* sau *a deveni*) *mâna dreaptă a cuiva, a fi brațul drept al cuiva*, srb.: *biti čija desna ruka* pentru că, deși are în componență un verb, acesta joacă rolul de verb copulativ în cadrul unui predicat nominal, expresia propriu-zisă având valoare substantivală.

4. subst. + prep. + num. + (prep.) + subst.:

Romanoslavica vol. XLVII nr.1

rom.: *om cu patru ochi, (om) taler cu două fețe, oltean cu douăzeci și patru de măsele,*

srb.: *krst od tri prsta* "creștin ortodox", *tanjir s dva lica* "persoană cu două fețe", *rodjak u sedmom (devetom) koljenu* "rudă de a noua spiță, îndepărtată".

Subclase specifice limbii române:

1. **subst. + prep. + subst.+ prep.+ subst.:** *lup în piele de oaie;*
2. **subst. + art. hot. lui + subst.:** *călcâiul lui Ahile, limbile lui Esop¹;*
3. **prep. + art. genitival + subst.:** *de-ale gurii;*
4. **subst. + adj. + art. genitival + subst.:** *brațul lung al legii.*

Subclase specifice limbii sârbe:

1. subst. + adj. + subst. în G:

čovек drenove glave persoană încăpățânată, *momak otvorene glave* tânăr deștept, isteț, *čovек dobre ruke* persoană care aduce noroc, *čovек crna obraza* persoană necinstită, *čovек meka obraza* persoană îngăduitoare, care cedează ușor, *čovек nemirne (nečiste, opake, pogane, zle) krvi* persoană gata să facă rău;

2. **subst. + prep. + adj. + subst.:** *vuk u ovčjoj (janječoj) koži* lup în piele de oaie, om șiret, rău, prefăcut;
3. **subst. în N. + subst. în N.:** *ruka pomoćnica* ajutor, persoană care ajută;
4. **subst. + prep. + adj. + subst.:** *kolos na glinenim nogama* colos cu picioare de lut, măreție aparentă;
5. **adj. + subst. + subst. în G.:** *produžena ruka vlasti* brațul lung al legii, *puna šaka brade* mare noroc;
6. **(subst.) + prep. + subst. + prep. + subst.:** *usta od uha do uha* gură foarte mare

Categoriile morfologice ale frazeologismelor substantivale

¹ Expresiile frazeologice de acest tip formate și cu alte cuvinte decât cele denumind părți ale corpului sunt în mare parte împrumutate din alte limbi (cel mai adesea din literatura greacă și latină) și astfel se explică faptul că le regăsim în foarte multe limbi, putându-le numi frazeologisme internaționale.

Din punct de vedere morfologic, frazeologismele substantivale, ca echivalente ale substantivelor simple, prezintă categoriile gramaticale specifice acestora: genul, numărul și cazul.

Genul frazeologismelor substantivale este impus de substantivul regent și astfel observăm că aceste construcții pot fi din punct de vedere formal de genul masculin: rom.: *capul satului, umărul obrazului, capul mesei*, srb.: *prst sudbine (providjenja)*, feminin: rom.: *urechea satului (sau a târgului), talpa casei, talpa țării*, srb.: *glava kuće* sau neutru: rom.: *cap de țară*, srb.: *adamsko koleno, Evino koleno*.

La o analiză mai atentă însă observăm că, uneori, din punct de vedere semantic, genul natural nu coincide cu cel gramatical. Cel mai adesea în ambele limbi analizate expresiile care desemnează ființe precum rom.: *boț cu ochi, cap pătrat, cap sec, cap de fag, cap încoronat, mână forte*; srb.: *okrunjena (krunjena, krunisana) glava, čvrsta (gvozdена, željezna) ruka, jaka ruka, jaka ledja, prazna glava, tanjir s dva lica*, indiferent de forma lor, pot denumi atât o persoană de sex masculin, cât și una de sex feminin.

În alte cazuri, atât în română cât și în sârbă, frazeologismul poate fi formal feminin, dar să desemneze o persoană de sex bărbătesc: rom.: *talpa casei* (sin. cu *capul familiei*), srb.: *glava kuće* = susținătorul familiei, adică tatăl (mai rar, mama).

În limba sârbă întâlnim situații în care expresii din punct de vedere gramatical aparțin genului neutru dar desemnează persoane de sex femeiesc: srb.: *Evino koleno = žena* (femeie).

Celelalte frazeologisme substantivale care exprimă obiecte sau noțiuni pot aparține tuturor celor trei genuri: masculin - rom.: *umărul obrazului, soare cu dinți*, srb.: *kočijaški jezik*, feminin - rom.: *floare la ureche, gura satului (sau mahalalei, lumii)* sau neutru - rom.: *cap de săptămână*. Cu toate acestea se pot întâlni neconcordanțe între genul gramatical și semnificație: rom.: *limbă (f.) lată* = limbaj (n.) urât sau srb.: *zub (m.) vremena* = razaračka sila (f.) godina, *prst (m.) božji* = neizbežna sudbina (f.), kazna, *pepeo (n.) u oči* = obmana (f.), prevara.

Analizând frazeologismele substantivale din punct de vedere al categoriei numărului, observăm următoarele:

1. Expresiile cu structura subst. în N + subst. în G. fiind niște structuri împietrite, consacrate de uz, se regăsesc cel mai adesea în limbă doar o singură formă fie de singular, fie de plural – în funcție de substantivul regent.

Într-un număr limitat de cazuri întâlnim și situații când acestea pot prezenta și formă de plural, însă sensul frazeologismelor respective suferă modificări. Astfel, prin *capul satului* se înțelege 'primarul', în timp ce *capii satului* desemnează notabilitățile, intelectualitatea satului: primar, învățători și profesori, preot, doctor. Nu se poate, desigur, trece peste faptul că există și formele rom.: *capii satelor* (primarii satelor) sau *capii familiilor*, respectiv srb.: *glave kuća*, însă, în acest caz, observăm că pluralul se aplică și substantivului determinat și determinantului – așadar flexiunea unui element determină și flexiunea celuilalt din rațiuni de ordin semantic. Putem remarca excepția în

cazul expresiei *umărul obrazului* (= pomete) a cărei formă de plural este *umerii obrazului*, din nou aspectul semantic jucând un rol determinant. Luând în discuție problema numărului pentru această clasă de expresii, prof. Gh. Colțun (Colțun, *Frazeologia*, p. 98) afirmă că unele frazeologisme de acest tip se transformă în îmbinări libere de cuvinte, schimbându-și astfel sensul, când sunt folosite la plural, autorul sprijindu-și demonstrația pe exemplul *stâlpul casei* (persoana care întreține familia) – *stâlpii casei* (parii pe care se sprijină casa). Din păcate nu înțelegem de ce, dacă se face distincția între îmbinarea liberă de cuvinte *stâlpul casei* (par ce sprijină casa) și expresia idiomatice – ce își are originea într-adevăr în combinația menționată mai sus, – nu este sesizat și faptul că forma de plural aparține îmbinării libere și nicidecum frazeologismului în cauză. Această îmbinare de cuvinte constituie o bună exemplificare a procesului de trecere de la sensul inițial, concret, al unei combinații de lexeme la sensul metaforic, global, în urma căruia rezultă un frazeologism. Mai mult, atât combinația de cuvinte, cât și unitatea frazeologică continuă să coexiste în limbă, însă după “reguli de funcționare” proprii.

2. În ceea ce privește frazeologismele formate din subst. + prep. + subst. remarcăm că, și în acest caz, cel mai adesea se înregistrează numai forma de singular – *gură de aur, soare cu dinți, floare la ureche, pesak u oči*, fapt datorat și de această dată componentei semantice. Pluralul îl întâlnim numai în cazul expresiei sârbești *kost od kosti* și al celei românești *bătaie de cap*, însă această formă este mai rar utilizată.

3. Lucrurile se schimbă într-o oarecare măsură în cazul expresiilor formate din subst. + adj./ adj. + subst. deoarece mai multe frazeologisme din această subclasă prezintă atât formă de singular, cât și de plural: rom.: *cap încoronat – capete încoronate, cap sec – capete seci, cap pătrat- capete pătrate, os gol – oase goale, gură nespălată – guri nespălate*, srb.: *zlo oko – zle oči, mudra glava – mudre glave, ženska glava - ženske glave*. Altele însă, în funcție de înțeles, au intrat în limbă și funcționează fie la singular – rom.: *mână forte, mână spartă, inimă dreaptă, inimă rea*; srb.: *jaka ruka, zlatna usta*, fie la plural – rom.: *gurile rele*; srb.: *vrapčje glave, magareća uha, zlatne ruke, argusovske oči, duhovne (umne, unutrašnje) oči, pekarske noge, zli (pakosni, pogani) jezici, stare kosti, volovske oči*.

4. În ceea ce privește subclasele specifice limbii române remarcăm posibilitatea existenței atât a formei de singular, cât și a celei de plural numai în cazul frazeologismului: rom.: *lup în piele de oaie – lupi în piele de oaie*, celelalte tipuri înregistrându-se în limbă într-o formă împietrită de singular sau de plural.

5. Tipurile specifice limbii sârbe cuprind frazeologisme cu ambele forme de număr pentru subclasele 1, 2, 3 și 6: srb.: *ruka pomoćnica – ruke pomoćnice, čovek od oka – ljudi od oka, čovek od srca – ljudi od srca*, și cu formă de singular pentru modele structurale 4 și 5.

Cea de a treia categorie specifică substantivului – respectiv cea a cazului – se transmite și frazeologismelor substantivale, cu mențiunea că întreaga paradigmă se poate întâlni numai în cazul expresiilor care au atât formă de singular, cât și de plural –

celelalte prezentând numai formele cazuale de singular, respectiv de plural. Totuși întâlnim situații în care anumite expresii nu au decât o singură formă, de exemplu în limba română cea de N.-Ac.: *de-ale gurii*, cea de G.-D. neexistând. Trebuie însă subliniat faptul că, în funcție de înțeles, unele frazeologisme nu prezintă decât o singură formă cazuală: rom.: *floare la ureche*; srb.: *pesak u oči*.

Modificările înregistrate în flexiunea cazuală se înregistrează la elementul regent al expresiei: srb.: „Tako i meni nebudući već ozbiljna razgovara s čovjekom drenove glave, navrnem sve na lakrdiju i našalim se...” (Jurković, ap. Matešić, *Rječnik*, p. 68); „Prepoznali smo u njemu čovjeka hladne krvi” (Matešić, *Rječnik*, p. 68).

Nu putem încheia analiza frazeologismelor substantivale fără a menționa că în limba română numeroase expresii au în componența lor substantive articulate cu articolul hotărât: rom.: *gura lumii*, *capul răutăților* în consecință substantivul regent din respectivul frazeologism poate fi declinat numai la forma articulată cu articol hotărât. După cum se cunoaște, în limba sârbă – ca de altfel în toate limbile slave, cu excepția bulgarei – articolul ca parte de vorbire și marcă a substantivului nu există.

Funcțiile sintactice ale frazeologismelor substantivale

Având sens unitar, aceste expresii pot îndeplini în cadrul propoziției diverse funcții sintactice, la fel ca și substantivele.

1. Subiect: rom.: „*Gurile rele* șopteau la ureche o sumă de infamii pe socoteala ei.” (Jean Bart, cf. DLRLC, II, p. 428); srb.: „*Zaista, čovek nemirne krvi* sve je u stanju učiniti”. (Matešić, *Rječnik*, p. 68).

2. Nume predicativ: rom.: „Se bucura de multă trecere, căci era *om cu patru ochi*.” (ap. Duda, *Dicționar*, p. 496); srb.: „Sve što se gradi samo je *pijesak u oči* puku, samo je pusta i nadasve skupa dekoracija” (Krlježa, ap. Matešić, *Rječnik*, p. 466).

3. Apozitie: rom.: „*Bădiță, inimă dreaptă, /Vino la noi câteodată.*” (Doine, cf. DA, II, partea I, p. 707); srb.: „*Bježao je zato od svoje novorodjene djevojčice, kao od znaka propasti, prsta neumitne sudbine.*” (Matešić, *Rječnik*, p. 536).

4. Complement direct: rom.: „*Soarele ... încălzește și pe boieri și pe oase goale, fără deosebire*” (Delavrancea, ap. Breban, *Dicționar*, p. 283); srb.: „*Neću valjda pozivati na svadbu rodjake u sedmom koljenu*” (Matešić, *Rječnik*, p. 576).

5. Complement indirect: rom.: „*Ca să scape de gura lumii... ascultă mincinoasele propuneri ce îi făcu Iancu că o va lua de soție*” (C. Negruzzi, ap. Colțun, *Frazeologia*, p. 101); srb.: „*Tako i meni nebudući već ozbiljna razgovara s čovjekom drenove glave, navrnem sve na lakrdiju i našalim se*” (Jurković, ap. Matešić, *Rječnik*, p. 68).

6. Complement circumstanțial: rom.: „*Cum vrei d-ta, finule, să pleci acum, în cap de noapte pe aci încolo?*” (I. Pop-Reteganul, cf. DA I, partea II, p. 93).

Putem concluziona așadar că, la nivel gramatical, frazeologisme substantivale (la fel ca și cele adjectivale, verbale sau adverbiale) au rolul paradigmatic al clasei respective, îndeplinind în planul sintagmatic o funcție unitară în propoziție – fuziunea elementelor componente și sensul lor unitar dictând acest lucru.

Aceste construcții prezintă caracteristicile morfologice și sintactice ale părții de vorbire cu care sunt echivalente, însă, deseori, se observă că, spre deosebire de acestea, unitățile frazeologice prezintă paradigme incomplete, iar acest fenomen se poate explica prin faptul că frazeologismele reprezintă niște structuri împietrite.

Înregistrarea unor astfel de frazeologisme în modele structurale diferite pentru construcții cu un conținut identic se explică în unele cazuri prin particularitățile fiecărei limbi în parte: rom.: *călcâiul lui Ahile* – srb. *Ahilova peta*. Studiarea modelelor structurale ne-a oferit posibilitatea de a constata că există o serie importantă de construcții comune ambelor limbi și ceea ce este important de subliniat ni se pare faptul că aceste modele identice sunt foarte productive în ambele limbi.

Bibliografie selectivă

- Bărbuț, D., Nijloveanu, I., *Expresii populare românești și locuțiuni*, Craiova, 1995
Berg, I., *Dicționar de cuvinte, expresii, citate celebre și locuțiuni străine*, București, 1973
Boroianu, Ioana, *Conceptul de unitate frazeologică; tipuri de unități frazeologice (I)*, LL, 1974, nr.1, p.25-34; (II), LL, 1974, nr. 2, p.242 -247
Breban, V., Bulgăr, Gh., Grecu, D., Neiescu, I., Rusu, G., Stan, A., *Dicționar de expresii și locuțiuni românești*, București, 1969
Colțun, Gh., *Frazeologia limbii române*, Chișinău, 2000
Comșulea, E., Teiuș, S., Șerban, V., *Dicționar de expresii și locuțiuni*, Chișinău, 1998
DA/ *Dicționarul limbii române*, vol. I-II, București, 1913-1940
DEX/ *Dicționarul explicativ al limbii române*, ediția a II-a, București, 1996
DEX-S/ *Supliment la dicționarul explicativ al limbii române*, București, 1988
Diklić, S. (coord.), *Priručna gramatika hrvatskoga književnog jezika*, Zagreb, 1979
DLR/ *Dicționarul limbii române* (serie nouă) vol. VI-XIV, București, 1965-2002
DLRC/ *Dicționarul limbii române literare contemporane*, vol. I-IV, București, Cluj, 1955-1957
Dobrescu, Alex. (coord.), *Dicționar de expresii și locuțiuni*, Chișinău, 1997
Duda, G. ș.a. *Dicționar de expresii și locuțiuni ale limbii române*, București, 1985
Dumistrăcel, S., *Expresii românești. Biografii – Motivații*, Iași, 1997
Gerzić, B., *Englesko-srpski rečnik fraza i idioma*, (III-e izdanje), Belgrad, 1995
Graur, Al., *Frazeologie*, RL, nr. 13/30.03.1978, p.9
Groza, L., *Despre locuțiuni și expresii*, LL, 1990, nr.2, p.139-145
Hristea, Th., *Frazeologia și importanța ei pentru studiul limbii române*, LL, vol.I, 1984, p.5-14

Romanoslavica vol. XLVII nr.1

- Iordan, I., *Limba română actuală. O gramatică a „greșelilor”*, (cap. *Frazelogie*), ediția a II-a, București, 1948, p. 253-266
- Iordan, I., *Limba română contemporană*, ediția a II-a, București, 1956
- Jernej, J., *O klasifikaciji frazema*, „*Filologija*”, vol. 20-21, Zagreb, 1992-1993, p.191-197
- Kašić, J., Petrović, Vladislava (red. sîrbă), Rajkić, Lukrecija (red. rom), *Frazeološki rečnik srpskohrvatskog jezika, srpskohrvatsko – rumunski*, Novi Sad, 1985
- Lalević, M.S., *O značenju nekih reči i izraza*, „*Naš jezik*”, god. II, 1934, sv.8, p.78-81; sv. 8, p.278-283
- Marian, B., *Dicționar de citate și locuțiuni străine*, București, 1973
- Matešić, J., *Frazeološki rječnik hrvatskog ili srpskog jezika*, Zagreb, 1982
- Menac, Antica, *O strukturi frazeologizma*, „*Jezik*”, god.XVIII, 1970-1971, br.1, Zagreb, p. 1-4
- Menac, Antica, *Neka pitanja u vezi s klasifikacijom frazeologije*, „*Filologija*”, 1978, br.8, Zagreb, p.219-225
- Mićunović, L., *Savremeni rečnik stranih reči*, Književna Zajednica Novog Sada, Univerzitetska Riječ, 1988
- Mršević-Radović, Dragana, *Frazeološke glagolsko-imeničke sintagme u savremenom srpskohrvatskom jeziku*, Belgrad, 1987
- Nica, D., *Locuțiunile substantive în limba română*, LR, XII, 1963, nr.5, p.514-526
- Paunov, A., *Frazeologizam*, „*Jezik*”, 1971-1972, 2-3, p.92-95
- Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, vol. I-XXII, Zagreb, 1880-1973
- Rečnik srpskohrvatskoga književnog jezika*, vol. I-VI, Novi Sad - Zagreb, 1967-1976
- Tomici, M., *Dicționar sârb-român*, vol I-III, Timișoara, 1999